

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ**

**TOPLUMSAL DUYARLILIK PROJELERİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ**

“Kripto Para ve Borsa Hakkındaki Bilgi Düzeyini Ölçmek”

Proje Kodu: 60906B5CDDAAB

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:

Dr. Öğr. Üyesi Murat DİLMAÇ

Araştırmacılar:

**Kadir TAŞTAN
Büşra ÇAKIR**

Haziran, 2021

ERZURUM

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	2
ÖZET	3
ABSTRACT	4
MATERYAL VE YÖNTEM	5
Araştırmanın Türü	5
Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman	5
Projenin Uygulanışı	5
PROJE UYGULAMASINA AİT GÖRSELLER	6
SONUÇLAR	10

ÖNSÖZ

Teknolojide büyük bir hız ile yaşanan gelişmeler hayatın her alanında kendini hissettiriyor ve hemen hemen bütün alanlarda işlerin yapılış şeklinde büyük bir değişim yaşanıyor. Finansal sistem de değişimden payını almaktadır. Finansal teknolojilerdeki yeniliklere kısaca FİNTEK denilmektedir. FİNTEK ile sıklıkla üç yenilikten bahsediliyor. Birincisi kripto para, ikincisi finansal aracılıkta yeni modeller ve üçüncüsü yapay zekânın kullanımı. Kripto paranın ortaya çıkışı, Satoshi Nakamoto tarafından oluşturulan açık kaynak kodlu Bitcoin yazılımının internet ortamında diğer kullanıcılar ile paylaşılmasıyla 2009 yılında olmuştur. Yazılımı aracılığıyla sanal ortamda sistem kullanıcıları tarafından üretilen Bitcoin, fiziki karşılığı olmayan sanal bir varlıktır. Herhangi bir kişi ya da merkez tarafından yönetilmeyen kripto para sistemi, internet ağı üzerinden sistem kullanıcıları tarafından kontrol edilmektedir.

Kullanıcılarının herhangi bir otoriteye bağlı olmaksızın özgürce hareket etmelerini sağlayan Bitcoin ve benzeri varlıklar günümüz itibariyle sanal ortamda üretimi yapılan, para karşılığı alınıp satılabilen ve değişim aracı olarak kabul gören bir varlık haline dönüşmüştür. Bitcoin internet aracılığıyla başka bir sistem kullanıcılarına gönderip karşılığında mal, hizmet veya para alınabilmektedir. İşlem hacmi giderek artması, kripto paraların daha çok incelenmesi ve üzerinde durulmasını gerekli kılmaktadır. Borsası olan her ülkede, yatırımcıları bir araya getiren, alım – satım faaliyetlerinin güvenli, adil ve rekabetçi bir ortam içerisinde gerçekleşmesini sağlayan borsa kurumları bulunur. Borsa İstanbul, bu alanda Türkiye’de faaliyet gösteren tek borsa kurumu olma özelliğini taşımaktadır. İlk kez 1986 yılında İMKB (İstanbul Menkul Kıymetler Borsası) ismi ile faaliyete geçen kurum, 5 Nisan 2013 tarihinde Borsa İstanbul (BİST) adını almıştır.

Bugün Türkiye’de borsada hisse senedi alım – satım işlemleri gerçekleştiren her yatırımcı, Borsa İstanbul bünyesinde faaliyet göstermektedir. Bu makalenin amacı finans piyasalarında birikimleri değerlendirmek herkesin en büyük arzusudur. Çünkü diğer yatırım yöntemlerine göre finans piyasalarında daha kolay ve yüksek miktarlarda kazanç sağlanır. Elbette ki bunun için piyasalar hakkında bilgi sahibi olmak gerekir. Eğer piyasalar hakkında bilgimiz yok ise dolandırıcılara uygun ortam yarattığı için bu proje ile bunun önüne geçilmesini amaçlamaktayız. Aynı zaman da hane halkının kripto para ve borsa yatırımı hakkında bilgi düzeylerini ölçmek ve bu konular hakkında temel bilgiler vererek finansal okuryazarlığı arttırmayı amaçlıyoruz.

ÖZET

"Kripto Para ve Borsa Hakkındaki Bilgi Düzeyini Ölçmek" projesi ile internet üzerinden ve yüz yüze anket çalışması yaparak kişilerin bilgi seviyeleri ölçmeye çalışmıştır.

Finans piyasalarında birikimleri değerlendirmek herkesin en büyük arzusudur. Çünkü diğer yatırım yöntemlerine göre finans piyasalarında daha kolay ve yüksek miktarlarda kazanç sağlanır. Elbette ki bunun için piyasalar hakkında bilgi sahibi olmak gerekir. Eğer piyasalar hakkında bilgimiz yok ise dolandırıcılara uygun ortam yarattığı için bu proje ile bunun önüne geçilmesini amaçlamaktayız. Aynı zaman da hane halkının kripto para ve borsa yatırımı hakkında bilgi düzeylerini ölçmek ve bu konular hakkında temel bilgiler vererek finansal okuryazarlığı arttırmayı amaçlıyoruz. Anket çalışmamıza katılan kişilere broşür dağıtılarak daha fazla bilgi sahibi olmaları amaçlanmıştır.

Bu proje Atatürk Üniversitesi Toplumsal Duyarlılık Projeleri tarafından desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kripto Para, Borsa

ABSTRACT

With the project "Measuring the Level of Knowledge About Cryptocurrency and the Stock Exchange", it tried to measure the knowledge level of people by conducting face-to-face surveys over the internet.

Evaluating savings in financial markets is everyone's greatest desire. Because compared to other investment methods, it is easier and higher amounts of income are provided in the financial markets. Of course, this requires knowledge of the markets. If we do not have information about the markets, we aim to prevent this with this project as it creates an environment suitable for fraudsters. At the same time, we aim to measure the level of knowledge of households about cryptocurrency and stock market investment and to increase financial literacy by providing basic information about these issues. Brochures were distributed to the people who participated in our survey, and it was aimed to have more information.

This project was supported by Atatürk University Social Awareness Projects.

Keywords: Cryptocurrency, Stock Exchange

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu çalışma bir Toplumsal Duyarlılık Projesi'dir.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Proje ekibi tarafından 2021-05-17, 2021-08-16 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Projenin Uygulanışı

Projenin uygulanması için gerekli materyaller, proje başvuru sürecinde belirlendiği gibi 300 kişi ile anket çalışması ortaklaşa tamamlanmıştır. Projeyi uygulamak için internet üzerinden ulaşabildiğimiz kadar kişiye ulaştık ve yüz yüze anket çalışması yapıp broşür dağıtılması yapılmıştır. İlk başta hane halkı üzerinde anket çalışmaları yaparak onların bu konu hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmek. Daha sonra ankete katılanları daha bilinçli hale getirmek için kripto para ve borsa hakkında broşür dağıtmak. Anketi hem sanal hem de yüz yüze yapmak istiyoruz. Bu şekilde daha fazla katılımcıya ulaşmak istiyoruz.

PROJE UYGULAMASINA AIT GÖRSELLER

SONUÇLAR

Proje İstanbul'da farklı farklı yerlerde uygulanmıştır. Bireyler olabildikçe farklı yaş gruplarından seçilmeye çalışılmış ve kişiler genellikle 20 ile 40 yaşları arasındaki bireylere uygulanmıştır.

Katılımcıların %54,5 Kadın, %45,5 de Erkek olmaktadır. Eğitim durumlarına baktığımızda büyük çoğunluk %47 ile Lisans mezunu bireylerdir. %32,1 ile Ön lisans, %16,4 Lise, %3,8 Ortaokul ve İlkokul en az sayıda ise %0,7 ile Lisansüstü katılım sağlamıştır. Bireylerin borsa nedir sorusuna en çok yanıtlar sıralandığında “Para, Yatırım, Riskin ve getirinin olduğu şirketlerin para piyasasının dolaştığı sistemdir ve Borsa veya sermaye piyasasının değişimi, alınıp satılabilir menkul kıymetler, emtialar, döviz, vadeli işlemler ve opsiyon sözleşmelerinin halka açık satıldığı veya satın alındığı organize bir piyasadır” cevapları alınmakta iken en az cevaplar ise “Değerli kâğıt ve tahvil alışverişini, denetimini sağlayan yerdir, Fon talep eden ile fon arz eden kişilerin bir araya getiren sistem, Alıcı ve satıcıyı buluşturan pazar gibi cevaplar verilmiştir. Buradan anlayacağımız kadarıyla çok az kişinin borsa ile bilgisi olduğunu görmekteyiz. Kripto para nedir? Sorusuna ise “Sanal para, Dijital para, Sanal olan nakit değişim aracı, Nakit Parayı alternatifine çevirme” gibi cevaplar en sık verilen cevaplardır. En seyrek cevaplar ise “Aracı komisyonları düşük maliyetli olan yeni para birimidir, Kâr zarar yapabileceğimiz bir şans işidir, İnternet üzerinden kazanılan para, Kolay para kazanç yöntemi” gibi cevaplar yer almaktadır.

Hane halkını %70,9 unun Dijital borsalarda hesabı bulunmazken %29,1 inin hesapları bulunmaktadır. Bu oranlar doğrultusunda kripto paralarda işlem yapanlar borsaya göre daha azdır. Şöyle ki borsa da %26,1 i işlem yaparken kripto paralarda bu oran %29,1 e çıkmaktadır. Yani hane halkı borsayla daha çok ilgilenmektedir. İşlem yapanlara göre bilgi sahibi olan hane halkı oranı daha fazladır. Bilgisi olanların oranı %60,4 iken bilgi sahibi olmayanların %39,6 olduğunu görmekteyiz. Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda aslında hane halkının yanlış bilgi sahibi oldukları inceleme sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bu iki piyasanın güven oranına baktığımızda bireyler borsanın yasal olmasında dolayı daha çok güvenmektedirler. Yani %56 borsanın güvenilir olduğunu %27,6 kripto paranın güvenilir olduğunu düşünmektedir. Aynı zamanda kripto paralarda bir sorun karşısında hane halkının %26'sı muhatap bulunabileceğini düşünmektedir.

Kripto paraların yasadışı mıdır? Ya da kullanımları suç mudur? Sorusuna yanıtları %12,7 evet, %87,3'ü ise hayır yasadışı ya da kullanımı suç değildir demektedir. Borsa ve kripto para kumar mıdır? Sorusuna ise %36,6'sı evet, %63,4'ü ise hayır değildir demiştir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak hane halkının daha fazla bilgilenmesinin gerektiğini ön görmekteyiz. Hane halkının çok az kısmının doğru bilgisi olduğunun çok fazlasının ise yanlış bilgilerle işlem yaptığını ulaşılmıştır. Bu konularda az dahi olsa bir kısım hane halkına ulaşabilmekteyiz. Yaptığımız gibi çalışmaların artırılması, kripto para ve borsa hakkında seminerler düzenlenmesi gerekmekte ve hane halkı bilinçlendirilmektedir.